

FIDELS EN EL DIA A DIA

PERE CASALDÀLIGA I JOSÉ MARÍA VIGIL

Capítol del seu llibre «Espiritualidad de la liberación»

Un esperit revolucionari sempre troba, d'una manera o altra, la tensió entre utopia i realitat. La utopia és sempre tan u-tòpica, tan "sense lloc aquí", tan en "un altre lloc", que fins i tot es resisteix a prendre lloc a les nostres vides. Paradoxalment, és més fàcil lliurar la pròpia vida en un gest heroic en pro de la utopia, que no pas lliurar-la en la fidelitat diària, en la foscor de l'anonimat i de les petites coses de cada dia. És més fàcil estimar les Grans Causes a distància, que encarnar-les en el nostre compromís diari. Són més fàcils els grans gestos solemnes de cares a la galeria, que no pas la fidelitat als petits detalls diaris viscuts en la foscor de la quotidianitat anònima.

"És més fàcil conquerir la llibertat que no pas administrar-la cada dia", deia Bolívar. És més fàcil guanyar una revolució, que no pas continuar-la amb una mística sostinguda els anys següents. És més fàcil una insurrecció heroica, que no pas la "revolució diària" en la societat i en cadascuna de les nostres vides.

L'espiritualitat alliberadora no és un esperit de llibertinatge, d'anarquia. Aquest seria un fals allibament. La nostra és una espiritualitat disciplinada, fins i tot per causa de la Revolució a la qual vol servir. Es viu en el dia a dia. Disciplinada en els horaris: donant el seu temps a cada cosa, a la feina, al descans, a la convivència, a l'oració...

Com més utòpics siguem, com més impuls i potència tinguem la nostra mística, més necessitarà de llera, de marges, per no dispersar-se vessada inútilment...

És impossible l'autenticitat sense una disciplina i un autocontrol que vagin programant la nostra vida i les seves activitats... Els millors revolucionaris han sigut exemple de disciplina i autocontrol. La llibertat i la festa poden ser fàcilment malentesos, excedits, extremats, indègudament. Disciplina, ordre, mètode, planificacions, avaluacions, fidelitat en allò petit, constància, tenacitat... són trets del nostre esperit. És el "realisme" de les persones "autèntica i coherentment utòpiques".

"La utopia té el seu calendari". Afrontar el dia a dia és viure en la realitat concreta de lluita per les utopies, és tenir la capacitat de suportar sense escàndols insuperables i sense cansaments derrotistes la misèria i la roïnesa, presents en totes les obres humanes quan es veuen de prop a l'arena d'allò real, sense idealitzacions. Només té veritable esperança el que no s'escandalitza ni es desanima davant del dia a dia.

La fidelitat en el dia a dia, en el pla individual, és també el sentit de coherència personal, de la unitat de la vida personal, la superació de qualsevol esquizofrènia de doble cara o doble moral.

L'ascesi del control d'un mateix, de la maduresa psíquica, de l'harmonia de relacionar-se amb els altres en els diversos cercles (família, equip de treball, moviment popular, sindicat, compromís polític, en la tasca pastoral, en la militància sindical o política, en l'ecumenisme, en el descans, en l'oci...) es considera cada vegada més avui dia com un requisit necessari per a la veracitat personal de tot militant, per a l'autenticitat de tota persona, per a la santedat de tot cristià. Mantenir-se obert a la crítica i créixer en aquesta veritable asceti que és la crítica comunitària, així com exigir d'un mateix la realització coherent de la democràcia en la forma de treballar i de conviure amb el poble, amb el propi equip, etc., són veritables experiències espirituals.

És també l'ascesi de l'harmonia, de l'equilibri: per no saber viure harmònicament el dia a dia, molts militants han destruït la seva família, la seva afectivitat, el seu equilibri personal, la seva utopia política, i alguns militants cristians han destruït també la seva pròpia perspectiva de santedat...

La fidelitat real en el dia a dia implica la superació de l'autoengany en el que viuen aquells que senten gran indignació ètica davant les injustícies nacionals o mundials, aquells que senten profunda "compassió" envers els oprimits llunyans, i fins i tot es comprometen generosament en un determinant camp de treball on es projecten, però simultàniament

no tenen sensibilitat de compassió envers els més propers, no perceben els seus propis deures envers els que els envolten en el propi cercle: la família (esposa, espòs, fills, pares, avis), la pròpia comunitat (la cura de les coses col·lectives, la participació responsable en les feines comunitàries, el no ser càrrega per als altres, la col·laboració veïnal, la higiene, la cura del medi ambient...), el proïsme real diari (els impostos, les obligacions fiscals, les normes de trànsit...).

Certes vides monàstiques clàssiques, certes formes d'enclaustrament, que van tenir el seu valor en altres èpoques, no sempre serien avui la millor manera de respondre a la solidaritat humana i a les responsabilitats socials. No n'hi ha prou amb retirar-se a la soledat per viure amb Déu i barallar-se amb el Diable. S'ha d'afrontar el repte del bé i del mal també en la solidaritat amb els germans. (No neguem amb això la validesa de vocacions específiques per a la contemplació radical, en solidaritat sempre, com a vocacions orants, com a testimonis de la transcendència, avui més necessaris que mai, enmig d'un món opac i immediatista...).

En el dia a dia és on és més difícil superar les incoherències personals, la contradicció entre la utopia, els ideals, la generositat, els gestos nobles i heroics, d'una banda, i per una altra els egoismes en la convivència (matrimonial, familiar, comunitària o a la feina...), la corrupció, la manca de responsabilitat en allò petit, la debilitat en coses tan humanes com la gola, la immaduresa sexual, l'alcohol... En la nostra conducta en el dia a dia és on es fan patents als que ens envolten les pròpies actituds fonamentals vicioses que sovint ens passen desapercebudes a nosaltres mateixos (afany de protagonisme, personalisme, orgull, utilització dels altres, irresponsabilitat...).

L'harmonia personal demana la coherència interior estructural de la persona: es tracta d'una profunda harmonia i cohesió entre l'opció fonamental de la persona, les seves actituds fonamentals, i els seus actes concrets. Només quan hi ha coherència entre aquests tres plans es produeix harmonia, autenticitat, veracitat en la persona. I això en tots els plans: individual íntim, privat, familiar, veïnal, econòmic, militant, públic... El testimoni seria la senyal de major veracitat. El martiri seria el suprem signe de veracitat.

L'utòpic, el revolucionari, el sant marcat per l'esperit alliberador, és coherent, porta la fidelitat des de l'arrel de la seva persona fins als detalls més mínims que altres descuiden: l'atenció als petits, el respecte total als subordinats, l'eradicació de l'egoisme i de l'orgull, la cura de les coses comunes, el lliurament generós en les tasques no remunerades, l'honestetat envers les lleis públiques, la puntualitat, l'atenció als altres en la correspondència epistolar, la no acceptació de persones, la insubornabilitat... La delicada fidelitat diària és la millor garantia de la veracitat de les nostres utopies. Com més utòpics, més quotidians!

Diu un proverbi que "tot ésser humà té el seu preu", és a dir, que a un preu o altre (per una quota major o menor de diners, poder, protagonisme, comoditat, sexe, fama, adulació...) tota persona acaba, un dia qualsevol, cedint, venent la seva consciència, la seva dignitat, la seva honestetat... La corrupció és una gran plaga en els nostres països, en molts àmbits. Les denúncies i la impotència davant la corrupció és una cantarella repetida fins a la sacietat a gairebé tots els nostres països. L'home i la dona nous, plens d'esperit, són realment insubornables, fins i tot en allò petit i els dies grisos.

El dia a dia és el test més fiable per mostrar la qualitat de la nostra vida i l'esperit que la inspira. Allà és on han d'esdevenir certes aquelles consignes: "Ser allò que s'és. Parlar allò que es creu. Creure allò que es predica. Viure allò que es proclama. Fins a les darreres conseqüències i en les menudeses diàries".

Aquesta del dia a dia ve a ser una de les principals formes d'"ascètica" de la nostra espiritualitat. L'heroisme d'allò diari, d'allò domèstic, d'allò rutinari, de la fidelitat fins i tot en els detalls foscos i anònims. La fidelitat en el dia a dia ve a ser un dels principals criteris d'autenticitat. Perquè "no són els mateixos els que tenen el missatge d'alliberament i els que alliberen realment".

Digues-me com vius un dia ordinari, un dia qualsevol, i et diré si val el teu somni del demà.

La utopia no és pas quimera. Ha d'afrontar la "increïble inèrcia d'allò real" (Guardini), la "insuportable lleugeresa de l'ésser" (Kundera).

El *Kairós* només es pot viure en el *kronos*. En el *kronos* esclata, i s'ha d'anar acollint avui, cada dia. □